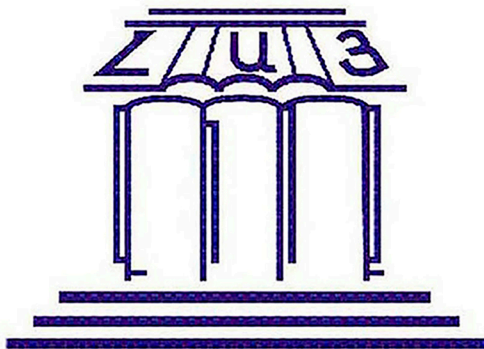

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2556

244

p-13

(81)

ԹԱԳԱՒՈՐԸ
ՈՐՈՒ ՀՊՈՒՄԸ ՈՍԿԻՒ ԿԸ ՓՈԽԷ
ԱՄԷՆ ԲԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊՈՐՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
ՊԱՅՊԸԼ, ՀԱՌԻՍ, ՍԹԱՄՊՈՒԼ,
ՄԱՅԻՍ 1923

ՅՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Թ. ՄԱՅՔԷՆՍԵԱՆ

2010

244
թ-13

2001

ԹԱԳԱԻՈՐԸ, ՈՐՈՒ ՀՊՈՒՄԸ ՈՍԿԻԻ

ԿԸ ՓՈԽԷՐ ԱՄԷՆ ԲԱՆ

Ամերիկացի նշանաւոր հեղինակ մը ոչ մէկ պատմութիւն այնքան լաւ մեկնաբանած է որքան Մեղաս թագաւորին Յունական վաղեմի առասպելը։ Այդ թագաւորը, ոսկիի սիրոյն համար իր հոգին կորսնցուցած, կարողութիւնը կ'ստանայ իր հպումով ամէն ինչ ոսկիի փոխելու։ Գիրքերու կը դաչի, և ահա անոնց իմաստութիւնը կը չքանայ ոսկիի մէջ։ Ծաղիկներու կը դաչի, և ահա անոնց բոյրն ու այլադան գեղեցկութիւնը կը կորսուին ոսկիի մէջ։ Իր փոքրիկ աղջկան կը դաչի, ան ալ ոսկիի կը փոխուի։ Իմաստութիւն, գեղեցկութիւն և սէր կը չքանան համայնութեան ոսկիին առջև։ Ահա պատմութիւն մը՝ որու բարոյականը միշտ այժմէութիւն ունի։

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ՈՍԿԻՆ

Սակայն այդ բարոյականին վրայ չէ որ կը գրեմ, այլ սա իրողութեան վրայ թէ պատմութիւնը, առասպելային ըլլալով հանդերձ, կարեւոր ճշմարտութիւն մը կը պարունակէ։ Այն է թէ ոսկեղէն հպում մը կայ — ճշմարիտ ոսկեղէն հպում մը։ Կայ կարողութիւն մը որ կրնայ մարդկային բնութեան կղկղանքը Աստուածային նկարագրի ոտկիին փոխարկել, մեղքով բորոտած հոգին՝ փայլուն մաքրութեամբ շողշողացող հոգիի, ամենամոռաց պարագաներն՝ ամենապայծառ պայմաններու։

Պատմութեան մէջ շատ բան կ'ընծայուի հպումի զօ-

բութեան: խորհրդաւոր գիտութեան ու խորհրդանշանա-
յին գրականութեան տնօրէն քանակութիւն մը կայ անոր
շուրջ: Օծուծի և ձեռնադրութեան գործողութիւնները
նշան են վաղեմի այն հաւատքին թէ հպումով կարելի է
ներքին զօրութիւն փոխանցել անհատէ անհատ: Նոյն
գաղափարը կայ արքայական հպումի բուժիչ զօրութեան
յատուկ սրտառուչ նախապաշարման մէջ: Արքայական
հպումի բարերար ազդեցութեան այս գաղափարն Անգղիոյ
մէջ գոյութիւն ունէր մինչև Աննա թագուհիին իշխա-
նութեան օրերը: Զարլս Բ. և Ճէյմս Բ. բուժման համար
իրենց բերուած շատ հիւանդներու դպան, և տարակոյս
չկայ թէ ոմանք յետոյ առողջացան, թէ և ոչ անշուշտ
այն հպման պատճառով:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՀՊՈՒՄԸ

Հետեւաբար դարմանալի չէ որ Աւետարանի պատմու-
թիւններուն մէջ Յիսուսի հպումը չեշտուած կը գտնենք
մասնաւոր կերպով: Յիսուս իր հրաշքներէն ոմանց մէջ
Ֆիզիքապէս կը դպչի անոնց դորս կը բուժէ: Պէտք է
ուրեմն կարծել թէ Ֆիզիքական հպում հարկ է գերբնա-
կան զօրութիւն և շնորհ փոխանցելու համար: Զեմ
կարծեր: Յիսուսի հպումը, պզտիկ սղայոց վրայ իր ձեռք
դնելուն նման, անխուսափելի և բնական նշան էր իր առ-
մարդիկ մեծ ու գթալի բարեացակամութեան: Կենսա-
կան միակ հպումը որու կրնանք հաւատալ՝ հոգիի հպումն
է հոգիի հետ — հոգեւոր շփումը: Երբ կը սեղմէ մէկը ձեռք
ձեռքը, Ֆիզիքական հպումը չէ կարեւորը, այլ ետեւի
ոգին, որ կը վարէ դայն և իր դրոշմը կը դնէ անոր վրայ:
Այդ հոգեւոր շփումն է միայն որ ձեռքի կուտայ Ֆիզի-
քական հպման ճշգրիտ նշանակութեան բանալին:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԿԱՄՔԸ

Յիշեցէք բորոտը որու դպաւ Յիսուս: «Յիսուս իր
ձեռքը երկնցնելով դպաւ անոր. և շուտ մը անոր բորո-
տութիւնը մաքրուեցաւ:» Այդ բորոտը թշուառութեան
երեւակայելի ամենախորին անդունդին մէջ էր: Ազգա-
կաններէ, ծանօթներէ և մարդկային ընկերութենէ մեր-
ժուած բոլորովին առանձին էր իր տառադանքին մէջ:
Ուր որ երթար՝ պարտաւոր էր «Անմաքճւոր, անմաքճւոր»
պոռալով մարդոց ազդարարել որ իրեն չդպչին: Այդպի-
սիներու դպչիլ խստիւ արգելուած էր օրէնքով և սար-
սափ, գարշանք և զգուանք կ'ազդէր ամէնուն: Սակայն
Յիսուս, անմեղ, ամբիժ ու կատարեալ ներկայացուցիչը
կեանքի և Աստուածային զօրութեան, ի գութ կը շարժի,
լիովին կը կարեկցի մարդուն և ազատ ու բնական կեր-
պով կ'արտայայտէ իր սէրը: Կամուրջ մը կը ձգէ առող-
ջութեան աշխարհին ու մեղքի և ամօթի այս մարդուն
միջև բացուած վիճին վրայ և մարդուն կը դպչի: Բու-
ժումն այդ մարմնական հպման մէջ էր: Անտարակոյս
ձեռքի այդ հպման ետեւի արքայական կամքին մէջ էր,
սիրոյ այն բոցին, օրհնելու այն իղձին մէջ:

Այսպէս պատմութիւնը մեծ խորհրդանշան մը կ'ըլ-
լայ այն գործին զոր Յիսուս կը կատարէ ամէն ուրեք,
և ծառայութեան՝ զոր կը մատուցանէ ամէն դարու: Յի-
սուս ունի ոսկեղէն հպումը: Ան կ'ապրի որ հպի մարդոց
և իր հպումով օրհնէ զանոնք:

ԾԱԾՈՒԿ ՈՍԿԻՆ

Եւ բոլոր իր երկրաւոր պաշտօնէութեան միջոցին
ու այնուհետեւ իրարու յաջորդող դարերուն մէջ Յիսուս

52655-4. h.

38711-67

այրերու և կիներու մեղանչող ու տառապող հոգիներուն դպաւ այնպիսի հպումով մը, որ կ'ստեղծէ և ի լոյս կը բերէ բարութեան բոլոր թաղուած ու թաքուն ոսկին: Կին մը կար կեանքով ու բնութեամբ այնքան չար որ մարդիկ կ'ըսէին թէ եօթը դե ունէր: Յիսուս անոր դպաւ, և Մարիամ Մագդաղենացին եղաւ սուրբ մը, որու կատարեալ նուիրումն առ Յիսուս առակի կարգ անցաւ: Պետրոս անունով մարդ մը ստորին մատնութեան և ամենաստորին վատութեան յանցանք գործեց: Յիսուս անոր սպասեց Գալիլայի Ծովուն եզրը և վերստին հպումով փոխեց զայն ու իր խումբին արիագոյն անդամն ըրաւ:

Սողոս անունով մարդ մը կամակից էր Քրիստոսի հետեւողներուն մահուան և մինչև ի մահ կը հալածէր զանոնք: Յիսուս կեցուց զայն Դամասկոսի ճամբուն վրայ և Պողոս առաքեալ սկսաւ Քրիստոնեաներ փնտռել տարբեր նպատակով, զիչեր ցերեկ անդուլ անդադար աշխատելով որ ամբողջ մարդկութիւնը Յիսուսի ոսկեղէն հպման ենթարկէ:

Պէտֆրրոցի հայնոյի թիթեղագործ մը Յիսուսի հպումով փոխակերպուելով եղաւ Անմահ Նրազող մը, հեղինակ «Քրիստիանոսի Ճամբորդութիւնը» անուն գիրքին որ Աստուածաշունչէն ետքը ամէնէն աւելի շրջաբերող և ամէնէն աւելի փրկարար գիրքը եղած է բովանդակ զրականութեան մէջ:

Անգղիոյ Պետական Եկեղեցւոյ արժանայարգ պաշտօնեայ մը Յիսուսի հպումով զարմանալի փոփոխութիւն մը կրեց և եկեղեցական թեմերն ու չէնքերը թողով սկսաւ արտերու մէջ ու թուփերու և ծառերու տակ քարոզել մինչև որ իր անունը, ձան Ուէսլի, և իր աւետարանին ձայնը ամէն Անգղիացիի ականջն հասաւ:

Այսպէս կարելի է դեռ թուել շատեր: Ծովու աւազի

չափ անհամար են այսպիսիներ, որոնք մարդկութեան աղտն ու կղկղանքն էին, բայց Աստուածային նկարագրի զուտ ոսկիին փոխարկուեցան Յիսուսի հպումով:

ՔՆԱՅՈՂ ԳԵՂՈՒՀԻՆ

Մանկական պատմութիւն մը կայ, որու ընթերցումը դիւթած է ամէն տղայ: Գեղանի օրիորդ մը դիւցազն իշխանի մը համբոյրովը կ'արթննայ մահուան քունէն, երջանկութիւն սփռելով իր շուրջ: Ո՞ր մանուկ ընթերցող ըմբռնած է այդ առակին խոր նշանակութիւնը: Ամէն մարդու մէջ քնացող գեղունի մը կայ, Քրիստոսի Հարս մը, որու երկնային փառքը ոչ ոք կրնայ ի կեանս և ի լոյս հանել բաց ի Յիսուսէ, որ կեանքի Առաջնորդն է, Ոսկեղէն Հպումով Թագաւորը:

Պարագաներու վրայ Յիսուսի հպման աղդեցութիւնը ոչ նուազ սքանչելի է քան իր աղդեցութիւնն անձերու վրայ: Ամէնէն զազիր միջավայրերն աներեւակայելի գեղեցկութեան և փառքի երևոյթներ ի տես կը բերեն Անոր հպման տակ: Ասոր գերագոյն օրինակն է հարկաւ Սաչը: Բացարձակ ամօթի, անյոյս տոնջանքի և անողոք ատելութեան խորհրդանշան էր այն երբ Յիսուս գտաւ զայն: Ինք դպաւ անոր, և ահա եղաւ իսկոյն ամենաբարձր փառքի և ամենամեծ սիրոյ նուիրական ու գեղեցիկ խորհրդանշան մը յաւերժական:

Եւ ինչ որ Յիսուս ըրաւ իր անձնական Սաչին համար՝ պատրաստ է միշտ ընել ձեր խաչին և իմ խաչին համար: Ինք նոյնն ըրած է իր չարչարուող ծառաներուն ստուար բազմութեան համար:

ԼՈՒՍՈՅ ԵՐԿԻՐ

Լիվինկսթըն չըսա՞ւ թէ միակ բանը որ իրեն հանգուրժելի դարձուց Ափրիկէի մէջ իր առանձնութիւնն ու տառապանքը՝ Քրիստոսի սա խոստումն էր. «Ահա ամէն օր ես ձեզի հետ եմ»։ Յիսուսի հպումը Լուսոյ Երկրի փոխեց Խաւարակուն Երկիրը։

Երկրախոյզ Սըր ձան Ֆրանքլինի և իր կորսուած ընկերներուն արչաւարտումը փնտռողները նաև մը գտան կմախքներով համակ լեցուն, որ ամենայն պերճախօսութեամբ կը ցուցնէր թէ ի՞նչ մահով մեռած էին արի երկրախոյզները։ Ստեփանն ասուին յատակը կար Սը. Գիրք մը, ձևով Սաղմոսը բացուած և 9,10 համարներուն վրայ նշան դրուած։ «Եթէ արչալոյսին թևերը առնեմ, և ծովուն վերջի ծայրերը բնակիմ, հոն ալ քու ձեռքդ ինծի պիտի առաջնորդէ, ու քու աջ ձեռքդ զիս պիտի բռնէ»։ Աստուածային հպումը ոսկեղէն խոստումի փոխած էր անոնց բոլոր խաւարն ու յուսահատութիւնը։

ՈՍԿԵՂԷՆ ՓԱՅԼ

Խաչ մը ունիս, բարեկամ, դժնդակ խաւար ու խորհրդաւոր։ Չես գիտեր թէ ինչո՞ւ եկաւ այն, և կ'ուզես փախչիլ վախով ու զղուանքով։ Այնպէ՞ս է։ Թող Յիսուս դպչի անոր։ Թող Ան քեզի հետ կրէ զայն։ Եւ ահա տարօրինակ լոյս մը կը ճառագայթէ անոր մթին ծոցէն, բանականութեան ցոլքեր կը խողան անոր խորհրդաւորութեան մէջ և բոլոր իր կապարհայ մոայլը կը փոխուի ոսկեղէն փայլի։ Յիսուս ոսկեղէն հպում ունի։

Եւ որ կարեւորն է՝ կրնանք մենք ալ ոսկեղէն հպում ունենալ։

Յիսուս իր զօրութիւնը մեղի կը պարգեւէ։ Իր նպատակն է, իր խորհուրդն է, մեզ մասնակից ընել անոր։ Ինք կը դպչի մէկուն, որպէս զի ուրիշի մը ևս դպչի անով։ Միտք բերէք Պետրոսը։ «Արծաթ և ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ» զայն քեզի կու տամ. Նաղովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը ելիր ու քալէ։ Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց վերցուց զանիկայ։ Այս է նաև ինչ որ տեղի կ'ունենայ դարերէ ի վեր։ Յիսուս իրմէ բռնուած մէկ հոգիով հաղար ուրիշի ալ կ'ազդէ։

ՊԱՐԳԵՒ ԱՐԴԱՐԵՒ

Եւ ի՞նչ պարգեւ։ Միշտ ի յայտ բերել մարդոց լաւագոյն յատկութիւնները և ոչ երբեք յոռեգոյն կողմերը։ Միշտ լուսաւորել պարագաներու այսինչ դասաւորման հնարաւորութիւնները և ոչ երբեք անոնց սահմանափակումները։ Աստուածային մագնիսականութիւն մը ունենալ հոգիներու թաքուն բարութիւնը վեր, դէպ ի մակերես, քաջող ու կեանքը Աստուծոյ հետ կապող, Իրական Պարգեւ արդարեւ։

Եւ սակայն շատեր ստացած են զաճախ։ Ամէն դարու մէջ ճշմարիտ Քրիստոնէին զօրութիւնը սա եղած է որ իր քով մարդիկ իրենց կեանքն աղնուացած կ'զգան կամ իրենքզիրենք աղնիւ գործերու և զգացումներու տրամադիր, և անկարելի կը գտնեն ստորին խօսք խօսիլ, ստորին արտաք գործել, պալոստոր կ'զգան իրենց լաւագոյն ընթացքով շարժիլ և միանգամ իրենց զաղափարականներուն հաւատարիմ մնալ։

ՍՐՏԱՌՈՒՉ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հեղինակ մը իր երկասիրութիւններէն մէկուն մէջ կը յիշեցնէ սրտառուչ ազդեցութիւնը զոր Անգղիական

հոչակաւոր վէպի մը գէմքերէն մին, Ռոզ Մէյլի, գործեց Նանսի անուն աղջկան մը աղտոտ ու մոլորած հոգիին վրայ: Նանսի տեսնելով անոր կուսական ամբիժ քաղցրութիւնը, «Ոհ, օրիորդ, օրիորդ» գոչեց, ձեռքերը խանդավին կծկելով իր գէմքին առջև, «եթէ քեզիպէսներ աւելի չատ ըլլային, ինծիպէսներ աւելի քիչ պիտի ըլլային, այո, քիչ պիտի ըլլային»:

Կղկղանքի տակ ծածկուած ոսկին յայտնող մաքուր սիրոյ ոսկեղէն հպումն էր այս:

Մարդոցմէ հեռացումը վերջին բանն է որ կրնայ ակնկալուիլ Քրիստոնեայ կիներու և այրերու քով: Այլամբրժութիւն, աշխարհիկ ընկերութեան այդ անիծեալ սովորութիւնը որ դասակարգի երկաթեայ օղակներու մէջ կը սեղմէ ողջ հոգիները և չգիտեր կամուրջ ձգել ցած ու բարձր խաւերու միջև, բոլորովին օտար է Յիսուսի ոգիէն: Յիսուս չփութ կը փնտռէր, ոչ, կը փնտռէ: Ան կ'ուզէ հպիլ, եթէ ձեռքդ տաս անոր, առաջին բանը զոր կ'ընէ անով՝ դնել է զայն նուազ բախտաւոր եղբայրակցի մը ափին մէջ:

ԲԱՐԻ ԿԻՆ ՄԸ

Գիտէ՞ք թէ Անգղիացի նշանաւոր բանաստեղծուհի մը ինչպէս կը նկարագրէ բարի կին մը: Ահաւասիկ.

«Երբեք չէր մեղադրեր ձեզ:

Երբեք իր ուղիղ ընթացքով չէր զգացներ ձեր ծուռ արարքը:

Եւ սակայն այրեր անոր քով աւելի ազնիւ, աղջիկներ աւելի մաքուր կ'ըլլային:

Ոչ ոք անոր ոտքը կ'իյնար իբրև սիրոյ գերի:

Ամէն ոք Աստուծոյ կը ծնրադրէր սովորականէն աւելի

— բոլորն ահա այդ է:

Այդ է ահա Քրիստոնեան: Բղիսում մաքուր առաքնութեան, ցոլացում կատարեալ կեանքի, հպում որ կը բուժէ, կ'օրհնէ և կը ներշնչէ միայն, վասն զի կը գտնուի միշտ Յիսուսի, Ոսկեղէն Հպումով Թագաւորին, ձեռքին տակ: Այսպիսի Քրիստոնեաներէ բաղկացեալ եկեղեցի մը չկրնար ի վերջոյ ամբողջ աշխարհը չբերել Անոր ծառայութեան, որ ըսաւ. «Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ, ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ»:

ԿԵՆԴԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԸ

Բայց այս սքանչելի պարգևին մասնակցելու, այս ոսկեղէն հպումին տիրանալու համար, կենդանի Քրիստոսի ձեռքին տակ դալու ենք: Մեր պարագան անոր ուշադրութեան յանձնելու ենք և իրմէ խնդրելու ենք բուժում և փոխակերպում: Միայն կենդանացած հոգին կարող է կենդանացնել, միայն մաքնիսացած հոգին կարող է քաշել: Յիսուս ինք անձամբ ըսաւ. «Ան որ ինծի գայ՝ բնաւ դուրս պիտի չհանեմ» Յիսուսի հպման տակ եկամք էք դուք:

Ամերիկեան ածխահանքի մը պահապանը կիրակի օր մը, երբ բոլորովին առանձին էր, յանկարծ զգաց թէ հանքը կ'այրի: Փոթորիկ մը ծագած էր չրջակաները և սաստիկ տաքութիւն յառաջ բերած: Բոլորովին զարհուրած կրցաւ երթալ մինչև հորին ոտքը, ուրկէ պիտի ելլէր վերի բերանը: Վանդակը վար իջուցուեցաւ և վեր քաշուեցաւ: Սակայն մարդն ունեւորն չլատուած էր վախէն որ չկրցաւ մտնել վանդակը: Ներկայ էր երկատրական հոսանքը որով պիտի փրկուէր մարդը, եթէ անձնատուր ըլլար անոր: Սակայն արգելուեցաւ զուտ վախէն, և միայն վախէն:

ՓԱՌՔ ԵՒ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ

Որպիսի՜ պատկեր է այս բազմաթիւ հոգիներու, այս
և այն երկիւղէն շուարած, որոնց քով կ'սպասէ միշտ
Քրիստոս, կ'սպասէ որ դպչի և հանէ զանոնք վեր փառքի
և զօրութեան: Վստահեցէ՛ք Յիսուսի ոսկեղէն հպման և
Անոր ձեռքին տակ եկէ՛ք:

Ապահով ենք իր ձեռքին տակ
Փոքորիկի թէ ցեխի մէջ.
Մեր քով ու շուրջ միշտ Մեկը կայ,
Որ չը գիտէր յոգնիլ երբեք:

Թեեւ իյնանք ու ջախջախուինք
Վիրաւոր ու փռեքաքաւ,
Աջն Աստուծոյ մեզ յաղթութիւն
Կու տայ. անդուլ Անոր յուսանք:

Ոչ կեանք, ոչ մահ, եւ ոչ վերին
Եւ կամ վարի բաներ կրնան
Մեր սիրտ բաժնել Անոր սերէն.
Ինք գրնած է մեզ յաւիտեան:

<< Ազգային գրադարան

NL0029249

